GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĚ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 270. | *Lunĭ Marţĭ, 2 (14) Decemvre.* | 1886.

Braşovŭ, 1 Decemvre 1886.

De când cu profeţia contelui Moltke, că vĕrfulŭ sabiei va trebuì sĕ facă în curêndŭ sfêrşitŭ situaţiunei insuportabile de aḑĭ, rĕsună pretutindenĭ în Europa córda rĕsboinică.

Pe lângă cuvintele mareşalului germanŭ, carĭ se interpretéză în sensŭ rĕsboinicŭ, producŭ cea mai mare sensaţiune împărtăşirile despre discursurile din comisiunea militară a parlamentului germanŭ.

Au ieşitŭ multe la lumină din cele ce s'au vorbitŭ în acéstă comisiune. Décă numai jumĕtate ar fi adevĕratŭ, ar ajunge spre a însufla cele mai marĭ îngrijirĭ ómenilorŭ iubitorĭ de pace.

Unele ḑiare, între carĭ şi „Neue Freie Presse,“ conchidŭ din desbaterile în sînulŭ comisiunei militare a Reichstagului, că în prima liniă nu e Francia, ci Rusia, asupra căreia se îndréptă atenţiunea administraţiunei armatei germane. Ministrulŭ de rĕsboiu, generalŭ Bronsart, motivândŭ cererea, ca legea pentru înmulţirea armatei permanente germane sĕ între în vigóre deja cu ḑiua de 1 Aprilie 1887, a declaratŭ, că este uşorŭ cu putinţă ca încă în véra viitóre unŭ rĕsboiu sĕ constrîngă pe Germania a-şĭ încorda tóte puterile militare.

Sensaţiune au făcutŭ mai alesŭ cele ce se raportéză din discursulŭ ţinutŭ în comisiunea militară de representantulŭ ministrului de rĕsboiu germanŭ, maiorulŭ Haberling. Acesta a vorbitŭ despre armata ruséscă ḑicêndŭ, că ea este fórte puternică atâtŭ prin numĕrulŭ, câtŭ şi prin valórea ei interióră.

„Rusia — sĕ fi ḑisŭ numitulŭ majorŭ — „îşĭ întocmesce puterea sa armată pentr'unŭ rĕsboiu cu Austria, Germania şi România. De când este ministru de rĕsboiu generalulŭ Wannovski, Rusia îşĭ concentréză trupele sale locale şi iregulare mereu la fruntariile de vestŭ şi de sudŭ; ea posede unŭ sistemŭ de căi ferate escelentŭ spre Germania şi Austria, ea este unŭ aliatŭ puternicŭ şi unŭ înfricoşatŭ contrarŭ, care n'are sĕ se mai témă de o a doua Plevnă.“

„In rĕsboiulŭ ce l'a purtatŭ contra Turciei“ — ḑise mai departe Haberling — Rusia nu a suferitŭ pierderĭ din causă, că n'ar fi pututŭ trimite peste Dunăre trupe mai multe, ci pentru c'a mobilisatŭ prea puţină oştire, pe temeiulŭ unorŭ raporturĭ false. Celorŭ două milióne de soldaţĭ ce-i póte în casulŭ estremŭ mobilisa Germania, Francia şi Rusia le-arŭ puté opune cincĭ milióne de combatanţĭ.“

Multe date ce s'au împărtăşitŭ membrilorŭ comisiunei, mai alesŭ cele cu privire la Austro-Ungaria, au fostŭ declarate ca „secrete“. Cuvintele majorului Haberling, décă se vorŭ adeverì, indică seriosŭ unŭ rĕsboiu apropriatŭ, căcĭ numai spre a motiva legea militară n'avea nevoie de a accentua în modulŭ arătatŭ mişcarea militară a Rusiei.

Trebue sĕ fiă prin urmare unŭ punctŭ negru pe orizontulŭ internaţionalŭ — conchide „N. fr. Presse“ — către care politica germană îşĭ îndréptă plină de îngrijire privirile sale. Dér care este acestŭ punctŭ?

La acéstă întrebare nu este în stare a rĕspunde, ea nu găsesce firulŭ, care sĕ-o pótă conduce prin labirintulŭ multelorŭ cestiunĭ pendente ce arŭ puté sĕ neliniştéscă pe bărbaţiii de statŭ ai Germaniei. Clarŭ îi este numai, că cei din Berlinŭ socotescŭ cu eventualitatea unui rĕsboiu.

O mângăiere însĕ mai are numita fóiă. Principele Bismarck tace. Incă puternicuĭŭ cancelarŭ n'a aflatŭ de lipsă a se pronunţa şi a anunţa periculuĭŭ. Acesta nu póte fi dér aşa de ameninţătorŭ, cum s'ar păré după părerile esprimate în sînulŭ comisiunei militare a Reichstagului germanŭ.

Este şi acésta o speranţă liniştitóre, deşi ni se pare fórte slabă, deórece s'ar puté alţii încerca a dovedi, că tocmai tăcerea cancelarului germanŭ în nisce momente. când ar trebui sĕ vorbéscă şi sĕ linişténscă spiritele, se póte interpreta în sensŭ nefavorabilŭ păcii.

In asemenĭ împrejurărĭ sfaturile, ce i le dă fóia vienesă contelui Kalnoky ca sĕ se feréscă de focŭ, potŭ fi binevoitóre, dér nu au nicĭ o valóre practică.

Raporturile dintre Austro-Ungaria şi Rusia.

Foia rusécă „Novosti“ publică unŭ articulŭ fórte interesantŭ despre relaţiunile dintre Austro-Ungaria şi Rusia, şi este caracteristicŭ pentru disposiţiunea Ruşilorŭ faţă cu monarchia austro-ungară. Intre altele ḑice »Novosti«:

„Acum nu mai suntŭ sofisme prin care s'ar putea acoperi adevĕrulŭ, că Austro-Ungaria a păşitŭ la luptă diplomatică făţişă contra Rusiei Ţelurile Rusiei şi Austro-Ungariei în Bulgaria suntŭ diametralŭ opuse. Bărbaţii de statŭ austro-ungarĭ declară pe faţă, că cererile Rusiei nu se potŭ împlini şi dau ecesteia sfaturĭ sĕ renunţe pentru totdeuna a lua parte la afacerile din peninsula balcanică. Aşa cum a vorbitŭ contele Andrassy póte vorbi numai unŭ bărbatŭ de statŭ, care se adreséză către unŭ imperiu pe care-lŭ socotesce slabŭ şi necapabilŭ a'şĭ înţelege nicĭ chiar propriele luí interese. Sinceritatea celorŭ din Viena cere şi din partea Rusiei unŭ cuvêntŭ sincerŭ. Amiciţia ruso-austro-ungară e deja acum unŭ resunetŭ deşertŭ. Unŭ imperiu, care se opune pe faţă unui altŭ imperiu, când e vorba de cele mai vitale interese ale acestuia, nu póte fi nicĭdecum amicŭ. A susţine contrarulŭ ar însemna a spune cu sciinţă o minciună. Diplomaţia póte evita o ruptură în speranţă, că celălaltŭ se va chibzui şi în ultimulŭ momentŭ va ceda spre a se evita unŭ rĕsboiu. Dér organele opiniunei publice nu trebue sĕ se jeneze şi de aceea afirmămŭ cu deplină consciinţă de caracterulŭ seriosŭ alŭ vorbelorŭ nóstre, că *deja s'a făcutŭ o ruptură între Austro-Ungaria şi Rusia, şi că acéstă ruptură se va manifesta în curêndă printr'unŭ faptŭ generalŭ şi clarŭ.* In acéstă privinţă cei din Viena sĕ nu fiă în rătăcire. Apreţuindŭ sincerŭ pacea, Rusia doresce sĕ se înlăture orĭce îndoială. Ceea ce urmăresce Rusia, este o neînsemnată parte din acele pretenţiunĭ, la care Rusia fără îndoială e îndreptăţită prin numĕrósele sale jertfe. Sfaturile contelui Andrassy nu se potŭ primi, precum nu se póte permite ca Bulgaria sĕ devină o armă contra Rusiei. Décă cei din Viena credŭ sĕ obţină acésta, atuncĭ rĕsboiulŭ e inevitabilŭ.

Germania şi Francia.

Ḑiarulŭ germanŭ oficiosŭ „Die Post,« comentândŭ discursulŭ mareşalului Moltke, scrie următórele:

„Décă Francia sporesce neîncetatŭ puterea sa armată, décă ideia rĕsbunărei, a redobândirei vechilorŭ provincii, este esprimată cu orĭce ocasiune, décă unŭ ministerŭ rĕsturnatŭ este urmăritŭ cu cea mai neîmpăcată ură pentru că s'a pututŭ vedea uneorĭ de partea Germaniei, pentru că dela dênsulŭ se spera póte chiar şi o împăcare durabilă cu Germania — apoi acestea tóte suntŭ fapte, cum nu potŭ fi altele mai lămurite, spre a dovedi unŭ pericolŭ de resbelŭ de unŭ caracterŭ câtŭ se póte de seriosŭ.

»Când ni se spune, că tóte acestea esistă de multŭ, este totŭ aşa, ca şi când cei dinprejurulŭ unui bolnavŭ de mórte, care după o lungă suferinţă este gata d'a'şĭ de sfirşitulŭ, nu voiescŭ cu nicĭ unŭ preţŭ sĕ crédă pe mediculŭ, că ultimulŭ momentŭ se apropiă. Francia nu mai póte spori puterea sa armată, planurile generalului Boulanger mergŭ la estremŭ, ele nu suntŭ suportabile decâtŭ în stare de resbelŭ, când inceteză tóte ocupaţiunile pacĭnice. Francia a aşteptatŭ până acum prilegiulŭ pentru a dobândi tovarăşĭ. Dér după ce a aşteptatŭ cineva 15 anĭ, atuncĭ se nasce credinţa, că cineva nu mai aştéptă, ci se hotărăsce séu d'a renunţa la intreprindere, séu d'a o risca pe socotéla sa.“

Ḑiarele englese şi vorbirea lui Moltke.

„Standard“, organulŭ principalŭ alŭ partidei conservatóre dela putere, ḑice că discursulŭ marelui strategŭ germanŭ nu e plinŭ de speranţă. Când Moltke, care nu face fanfaronadă, ḑice că pe continentŭ domnesce o stare de lucrurĭ, pe care nu o póte suferi pentru durată nicĭ chiar o ţéră bogată şi care în curêndŭ póte sĕ ducă la evenimente decisive, atuncĭ fiăcare trebue sĕ simţă, că se apropiă unŭ rĕsboiŭ. „Nu vremŭ cucerirĭ, a ḑisŭ Moltke, dér suntemŭ hotărîţĭ a apĕra ceea ce amŭ dobênditŭ.“ Acestŭ pasagiu privesce scopurile înarmărilorŭ francese. Rĕmâne întrebarea, care din cele două ţĕrĭ îşĭ va perde mai întêiu răbdarea asupra marelorŭ cheltuelĭ pentru scopurĭ militare.

„Morning Post“ vede situaţiunea fórte îngrijitóre. Germania a declaratŭ sĕrbătoresce şi cu dreptŭ cuvêntŭ că Francia e adevĕrata causă a actualei situaţiunĭ periculóse. Décă pacea Europei atêrnă de renunţarea Franciei la idea d'a-şĭ recuceri cele două provincii, pe care Germania e hotărîtă sĕ nu le dea nicĭodată, atuncĭ generaţiunea actuală póte renunţa la speranţa, că pacea Europei este asigurată pentru mai lungŭ timpŭ. Sporirea armatei germane însĕ va pune imperiulŭ în stare d'a respinge orĭ-ce atacŭ alŭ Franciei, pe când Bismarck va da de gânditŭ Rusiei de-a nu turbura pacea. Cabinetulŭ din Viena va pune la inimă cuvintele ministrului de rĕsboiu germanŭ, că „unŭ statŭ cu o armată tare« e unŭ preţiosŭ aliatŭ.

„Daily Telegraph“, liberalŭ, avertiséză pe Francia. Acésta e aḑĭ mai periculósă pentru Germania ca în 1870. Germania trebue sĕ declare, că înarmările continue ale Franciei îi ameninţă esistenţa. Francia trebue atuncĭ orĭ sĕ renunţe la rĕsbunare, orĭ sĕ isbucnéscă. Dér Germania sĕ se gândéscă bine, când sĕ lovéscă în Francia. Acésta se póte întêmpla numai când Rusia va purta în Orientŭ rĕsboiu contra Austriei, Angliei, Italiei, Greciei şi statelorŭ balcanice. Credemŭ că Francia nu e în clarŭ despre periculele politicei sale de pregătire, de provocare şi de ameninţare. 'Şĭ închipuesce că, prin înarmările sale, prin înfricarea cu o alianţă cu Rusia şi prin rĕsbunarea sa, ţine pe Germania în continuă spaimă. Francesii uită însĕ, că vecini lorŭ de dincolo de Vogezĭ îşĭ vorŭ perde intr'o ḑi răbdarea şi le-arŭ putea striga, orĭ sĕ depună armele, orĭ sĕ 'ncépă lupta. Lecţiunea, ce în curêndŭ o va primi neliniştitulŭ poporŭ, va eşi mai rĕu ca orĭ când maĭ nainte. E sigurŭ, că décă Germania se va afla încă odată în Versailles ca învingĕtóre, se va asigura mai bine şi pentru maĭ lungă durată ca în 1871.

„Daily News“ observă, că vorbirea lui Moltke va mări îngrijirea în Francia. Sporirea armatei germane îşĭ are temeiulŭ în atitudinea nempăciuitóre a Franciei. Din întregulŭ discursŭ resultă, că Francia şi Germania suntŭ aḑĭ mai înstreinate ca orĭ când altă dată dela rĕsboiu încóce.

Causa, că ḑiarele englese ţinŭ unŭ asemenea limbagiu duşmănosŭ faţă cu Francia, o găsimŭ în cestiunea egipténă, în care Francia nu vrea sĕ cedeze pretenţiunilorŭ Angliei, şi în atitudinea ce a observat'o Francia în cestiunea bulgară sprijinindŭ pe Rusia.

Deputaţiunea bulgară.

Deputaţiunea Sobraniei bulgare a visitatŭ pe toţĭ ambasadorii marelorŭ puterĭ, acreditaţĭ în Viena. Principele Lobanov, ambasadorulŭ rusŭ, a primitŭ fórte amicalŭ pe deputaţĭ, dér nu în calitatea lorŭ oficială ci, precum le-a spusŭ, ca vechĭ cunoscuţĭ. Lobanov le-a spusŭ curatŭ, că în Petersburgŭ nu vorŭ fi primiţĭ. Deputaţiunea îĭ desfăşură apoi punctulŭ de vedere alŭ Bulgarilor şi se despărţì de ambasador cu speranţa, că dênsulŭ va incerca încă odată sĕ'şĭ retragă guvernulŭ rusŭ hotărîrea sa. La Sadullah-beiu, ambasadorulŭ turcescŭ, au statŭ deputaţii mai multŭ timpŭ conversândŭ fórte animatŭ. Pe ambasadorulŭ germanŭ, principele Reuss, nu l'a găsitŭ deputaţiunea acasă, şi atâtŭ aci câtŭ şi la

ceilalțî ambasadorî și-a lăsatŭ cărțile de visită. Vinerea trecută era vorba sĕ se ducă deputațiunea la contele Taaffe, ér adĭ Luni în Pesta la Tisza. De aci va merge la Berlinŭ, Parisŭ, Londra, Roma, Constantinopolŭ.

Guvernulŭ bulgarŭ se arată fórte mulțămitŭ de primirea ce i-a făcutŭ deputațiunei contele Kalnoky.

Puterea armată a Rusiei.

»Nat.-Ztg.« publică unŭ tablou comparativŭ despre puterea armată a Rusiei din 1877 și de adĭ, despre care Eugen Richter a susținutŭ, că armata rusă apare pe hârtiă mai tare de cum este ea în realitate și că inferioritatea rĕsboinică a Rusiei s'a doveditŭ în ultimulŭ ei rĕsboiu.

După „Nat.-Ztg.«, Rusia a avutŭ în 1877 pe piciorŭ de pace: 3 divisiunĭ à 16 batalióne, 13 divisiunĭ à 12 batalióne, 6 brigade de vênătorĭ à 4 batalióne, cu totulŭ 528 batalióne de câmpŭ; nicĭ unŭ cadru pentru reservă, vr'o 40 batalióne de trupe de fortărĕță și locale, absolutŭ de neîntrebuințatŭ în câmpŭ.

Adĭ are Rusia pe piciorŭ de pace: 41 divisiunĭ à 16 batalióne, 6 brigade de vênătorĭ à 4 batalióne, vênătorĭ finienĭ 8 batalióne, batalióne de cadre de reservă 96, cu totulŭ 784 batalióne; afară de acestea cadre slabe pentru 164 batalióne de întregire, și unŭ micŭ numĕrŭ de trupe locale.

Adĭ are prin urmare în timpŭ de pace cu 256 batalióne mai multŭ.

In timpulŭ rĕsboiului din 1877 a avutŭ Rusia: 528 batalióne de câmpŭ, 132 batalióne reservă, formate încetulŭ cu încetulŭ, nesuficientŭ compuse și de puținŭ folosŭ, 164 batalióne întregitóre nou formate fără cadre.

Adĭ dispune Rusia în casŭ de rĕsboiu de: 688 batalióne de câmpŭ, 384 batalióne de câmpŭ reservă, cu totulŭ 1072 batalióne ce se potŭ întrebuința în câmpŭ.

Are prin urmare adĭ cu 544 batalióne mai multŭ.

Afară de acestea: 96 batalióne de garnisónă reservă de o calitate multŭ mai bună decâtŭ bataliónele de reservă din 1877. In fine 164 batalióne de întregire esistente, aprópe complectŭ formate deși cu cadre slabe.

Prin urmare numĕrulŭ bataliónelorŭ de infanteriă ruséscă ce se potŭ întrebuința în câmpŭ, față cu 1877, adĭ tocmai s'a duplicatŭ.

SCIRILE ĐILEI.

„Ellenzék", vorbindŭ într'unŭ articulŭ de fondŭ despre problema ce are s'o resolve „Kulturegylet"-ulŭ, vré sĕ arate avantagiele ce arŭ resulta din colonisarea Sĕcuilorŭ în Câmpiă, décă acéstă societate ar cumpĕra pe séma lorŭ moșii, pe carĭ sĕ le împartă apoi în parțile singuraticelorŭ familii sĕcuescĭ cu o amortisare îndelungată. Atuncĭ, ḑice numita fóiă, s'ar schimba înfățișarea culturală și economică a întregei regiunĭ, multe ar învĕța dela Sĕcui poporulŭ înapoiatŭ alŭ acestei regiunĭ, și, când sĕrmanulŭ Valahŭ negligeatŭ ar vede, că noulŭ poporŭ, pe care agitatorii mereu numai ilŭ desprețuescŭ, e și mai bogatŭ, și mai cultŭ, și mai de viĕță și și mai muncitorŭ decâtŭ elŭ, — fără voiă s'ar contopi in poporulŭ unguerescŭ, a căruia superioritate ar vedé-o cu ochii așa de lămuritŭ. — Fóia jidano-maghiară e în rătăcire, décă crede că Românii vorŭ fi așa de neghiobĭ, ca sĕ'șĭ vêndă moșiile la Ungurĭ și sĕ ajungă cerșetorĭ; e în rătăcire décă crede, că poporulŭ unguerescŭ e superiorŭ celui românescŭ. Da, e poporulŭ unguerescŭ superiorŭ păturei jidano-maghiare, care prin atitudinea ei dovedesce o lămurită inferioritate.

—x—

Se vestesce din *Petersburg*, că ostașilorŭ rusescĭ li-se asigură *isbucnirea rĕsboiului* la primă-veră contra Austro-Ungariei și Germaniei. Țarina, care desaprobă acestŭ rĕsboiu, se va duce împreună cu moștenitorulŭ tronului, care este bolnavŭ, în Italia și în absența ei se va face declararea de rĕsboiu; așa e informată o fóiă unguréscă.

—x—

In urma sentinței esprimate de Curia r. în afacerea așa numitelorŭ *căsĕtorii ardelene*, ale unitarilorŭ, consiliulŭ de miniștri s'a ocupatŭ cu acéstă afacere și se crede că în curêndŭ se va presenta camerei deputaților unŭ proiectŭ de lege, care sĕ reguleze definitivŭ acéstă cestiune.

—x—

Ministrulŭ unguerescŭ de comerciu va cumpĕra și în anulŭ 1887 *mai mulți taurĭ de rassa maghiară* de Berna, de Kuhland, de Pinzgau și de Algau, spre a'i împărți comunelorŭ și singuraticilorŭ prăsitorĭ. In scopulŭ acesta fură invitațĭ toțĭ referenții economicĭ, ca taurii ce se potŭ câștiga în cerculŭ lorŭ sĕ-i insinue ministeriului de comerciu până în 15 Ianuarie 1887, ér lipsa de taurĭ de prăsilă a o insinua până în 15 Februariu 1887. Inspectarea taurilorŭ se va face de către organele ministeriale în luna lui Februarie și prețulŭ pentru taurĭ bunĭ se va plăti imediatŭ; taurii cumpĕrațĭ se vorŭ lua de cătră regimŭ numai în 15 Aprilie. Taurii astfelŭ acvirațĭ se vorŭ preda comunelorŭ singuraticilorŭ prăsitorĭ pre lângă favorurĭ avantagióse și cu plata în rate, ér comunelorŭ mai sĕrace se va lăsa o scădere și din prețŭ.

—x—

„România" spune, că prin cercurile guvernamentale se vorbesce de o isbucnire apropiată în Europa a unorŭ *evenimente de cea mai mare gravitate.*

—x—

Din *Sofia* se anunță, că doi funcționarĭ ai consulatului austro-ungarŭ de acolo, secretarulŭ de cancelariă br. Anton de *Fraux*, și cancelistulŭ Miron cav. de *Costin*, s'au duelatŭ cu sabia. Celŭ din urmă a fostŭ ușorŭ rănitŭ la capŭ și la mână.

—x—

»Wiener allg. Ztg." e informată din *Bucurescĭ*, că *Regina României* va începe cu noulŭ anŭ 1887 sĕ țină prelegerĭ asupra literaturei moderne în cea dintêiu școlă de fete a statului din capitală (se vede că la școla centrală de fete. — Red.) Intr'o conferință profesorală 'șĭ-a alesŭ órele și a declaratŭ, că la clasificare va procede strictŭ, dér dreptŭ. Regina cunósce temeinicŭ pe clasicii tuturorŭ țĕrilorŭ.

—x—

Cetimŭ în „Epoca«: „*Delegația Românilorŭ din Cahul*, ce a fostŭ la Petersburg, a presentatŭ Țarului, ca de obiceiu, supunere. Țarulŭ i-a întrebatŭ: „*Sub cine ați fostŭ mai mulțumițĭ, sub administrația română séu a mea?*" Românii i-au rĕspunsŭ: »Vĕ spunemŭ cu frunchețĕ Sire, că sub administrația română eramŭ mai mulțumițĭ, aveamŭ tóte libertățile." Țarulŭ întinḑêndu-le mâna le-a ḑisŭ: »Vĕ declarŭ sĕ sciți, că décă nu mai bine decâtŭ sub administrația română, vețĭ fi de acum înainte ca și sub dênsa.« Acéstă comunicare in Cahul a făcutŭ multă impresiă bună«.

—x—

Se desminte sgomotulŭ, că în unele orașe din *Bulgaria* s'ar fi ivitŭ *colera.*

—x—

»Românulŭ« scrie, că Vinerĭ de diminéță s'a celebratŭ în Bucurescĭ unŭ „Te-Deum" la biserica din Dealulŭ-Spirei, pentru *a noua aniversare a luărei Plevnei.* Regele, însoțitŭ de Casa Sa militară a asistatŭ la acestŭ „Te-Deum". După sĕvĕrșirea acestei ceremonii, a urmatŭ o alta pentru darea unui nou drapelŭ școlei militare. Generaliĭ aflațĭ în Bucurescĭ, precum și unŭ însemnatŭ numĕrŭ de oficerĭ superiorĭ și inferiorĭ din garnisónă, au asistatŭ la aceste două ceremonii.

—x—

Cetimŭ în »Românulŭ«: »Se scie că *Ubicini*, care s'a ocupatŭ multŭ de țéra nóstră, pregătise o istoriă a României în limba francesă. Mórtea-'lŭ oprĭ sĕ revadă și sĕ publice lucrarea sa. Familia sa încredință însĕ acéstă sarcină d-lui G. Bengescu, care ne trimite adĭ volumulŭ intitulatŭ „*Les origines de l'histoire roumaine*". Vomŭ da sémă despre acéstă scriere în „Curierulŭ nostru literarŭ."

—x—

Teatru. Directorulu Dorn i-a succesŭ a mai câștiga pe distinsulŭ artistŭ dramaticŭ d-lŭ *Maurice Morisson* încă pentru două representațiunĭ. Marțĭ séra în 2 (14) Decemvre se va juca „*Der Bureaukrat*" comediă în 4 acte de Moser, ér Joi în 4 (16) Decemvre tragedia de Gutzkov „*Uriel Akosta.*" Acéstă din urmă representațiă se va da în beneficiulŭ d-lui Morisson.

Munții apusenĭ.

Buciumĭ, Decemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! Am petrecutŭ cu o viuă atențiune decursulŭ *alegerilorŭ municipale* în tótă Transilvania însĕ nicăirĭ domnii dela putere n'au comisŭ ilegalitățĭ, ba așĭ putea ḑice: abusurĭ de putere, ca chiarŭ în comitatulŭ nostru, locuitŭ în maioritate preponderantă de Românĭ.

M'am convinsŭ din propria-mĭ intuițiune, că în comitatulŭ vecinŭ alŭ Turdei, în specie în cerculŭ Câmpenilorŭ, loculŭ și terminulŭ alegerilorŭ s'a publicatŭ așa ḑicêndŭ mai numai în presĕra alegerilorŭ și numai notarilorŭ de cercŭ și esceptionalŭ și unorŭ primarĭ; éră în fostulŭ comitatŭ alŭ Zarandului, cercurile Bradŭ și Baia-de-Crișŭ, organele administrative primii-pretorĭ cutrierau comunele spre a pute esopera o alegere pe sprencéna celorŭ din centru; însĕ aceste iregularitățĭ, ca sĕ nu ḑicŭ ilegalitățĭ, stau la o distanță bunicică de abusurile comise în comitatulŭ nostru.

Vei sta sĕ nu credĭ, Domnule Redactorŭ, și totușĭ este faptŭ, că *alegĕtorii din cerculŭ Roșiei montane, din comunele Sohodulŭ, Musca și Buciumĭ*, n'au fostŭ de locŭ înscĭințațĭ *despre timpulŭ și loculŭ alegerei* și așa nicĭ că s'a putut presenta vre unulŭ la actulŭ de alegere; de unde urmézá că în unŭ cercŭ electoralŭ așa ḑicêndŭ curatŭ românescŭ domnii dela putere și-au putută juca halaripulŭ după placŭ, fără a se fi temutŭ, că maioritatea alegĕtorilorŭ — încâtva și disciplinațĭ — li-ar face dungă peste socotélă.

In ḑiua alegerilorŭ fiindŭ în Abrudŭ mi sa spusŭ, că în acea ḑi s'arŭ îndeplini alegerile în întregŭ comitatulŭ.

Am interpelatŭ pe mai marii noștri comunalĭ, că cum se póte așa ceva, neființdŭ noi de locŭ avisațĭ despre loculŭ și timpulŭ alegerilorŭ. Mi s'a rĕspunsŭ, că dênșii asemenea n'au *primitŭ nimica, nicĭ dela Comitatŭ nicĭ dela pretură.*

Acesta este constituționalismulŭ unguerescŭ bucinatŭ urbi et orbi.

Décă déră în o țéră botezată constituțională, sub ochii unui ministru responsabilŭ, se potŭ comite astfelŭ de abusurĭ, atuncĭ sub acestŭ sistemŭ de guvernare ce mai putemŭ aștepta noi contribuabilii, carĭ n'avemŭ fericirea a fi descendenții lui Attila și Arpad?

Metalurgu.

Sireagŭ, Noemvre 1886.

Adunare de învĕțătorĭ și sinodŭ preoțescŭ.

Stimate d-le Redactorŭ! Și nouĕ celorŭ din ținutulŭ Betlénului ni se arată din când în când printre norii greutăților ḑilnice câte o ḑi festivă, care iute trecêndŭ lasă în noi dorința de a o resaluta câtŭ mai desŭ în interesulŭ luminării minții și a întăririi spre sânta luptă pentru străbunele tesaure: lege, școlă și biserică.

O astfelŭ de ḑi a fostŭ și cea din 11 a. c. n. când în comuna Șireagŭ s'a ținutŭ *conferința de tómnă a învĕțătorilorŭ și sinodulŭ așteptatŭ alŭ preoțilorŭ ramânĭ din tractulŭ Betlénului.* Românulŭ, când începe unŭ lucru, implóră mai întâiu ajutorulŭ ceriului; așa și cu asta ocasiune s'a celebratŭ dela órele 7—8 serviţiulŭ divinŭ, und a pontificatŭ zelosulŭ v.-protopŭ tractualŭ, Michailŭ Făgărășianu, asistatŭ de preoții tractualĭ. După cetirea s. evangelii preotulŭ din Minthiu, Bulbucŭ, a ținutŭ o vorbire fórte frumósă ocasională cătră poporŭ. Sĕvĕrșindu-se s. liturghiă publiculŭ s'a adunatŭ în scóla română gr. cath. locală, unde s'a ținutŭ conferința învĕțătoréscă, premergêndŭ érăși o vorbire mĕdusă rostită de amintitulŭ v.-protopopŭ. Sĕ alege de secretarŭ ad hoc preotulŭ Ioane Boteanŭ, ér secretarulŭ reuniunei d-lŭ învĕțătorŭ Simionŭ Moldovanŭ, recomêndă conferinței pe d-lŭ Ioanŭ Manŭ învĕțătorŭ din tractulŭ Cristurului ca representantŭ la acéstă conferință. D-lŭ v.-prot. în calitatea sa de președinte alŭ reuniunii invită pe învĕțătorulŭ localŭ Chita sĕ-șĭ încépă prelegerea sa cu copiii, anume: „tractarea obiectelorŭ din scólă". Atâtŭ publiculŭ auditorŭ, câtŭ și critica asupra acestei prelegerĭ făcută de d-lŭ învĕț. Simionŭ Drăganŭ din Minthiu — după puține observărĭ— s'au aflatŭ îndestulite cu sporulŭ făcutŭ de învĕțătorulŭ Chita cu pruncii seĭ. Finindu-se prelegerea, pruncii sĕ trimitŭ acasă, ér presidiulŭ invită érăși pe învĕțătoriulŭ Trifanŭ Dragomirŭ din Têure, sĕ-șĭ cetéscă disertațiunea sa: „Relațiunea dintre biserică și scólă și influința aceleia asupra scólei". Trebue sĕ mărturisimŭ sincerŭ, că învĕțătorulŭ disertante șĭ-a datŭ tótă silința a întreține publiculŭ cu desvoltarea unorŭ idei sublime și cu o lectură interesantă din tóte punctele de vedere. A și fostŭ aplaudatŭ. S'au cetitŭ apoi nisce scrisorĭ trămise din partea presidiului reuniunei generale la adresa presidiului și a reuniunii filiale de aci și s'au recomêndatŭ din partea d-lui v.-prot. mai multe cărțĭ învĕțătorilorŭ spre procurare.

Cestiunea bibliotecei necesară învĕțătorilorŭ și preoțilorŭ rĕmâne ca obiectŭ pentru sinodŭ, și acum urmézá interesantulŭ raportŭ alŭ învĕțătorului Sim. Moldovanŭ — care ca secretarŭ a însoțitŭ pe d-nulŭ v.-protopopŭ cu ocasiunea examenelorŭ de véră din tractŭ — asupra resultatelorŭ obținute de școlarĭ și învĕțătorĭ cu acea ocasiune. Trecêndŭ peste unele escepțiunĭ, între carĭ și unŭ învĕțătorŭ din Rușii Betlénului, care instruézá pe copilașii sĕi sĕ salute cu „jó reggelt kivánom" — căcĭ nicĭ elŭ nu scie ungaresce — în locŭ de „bună diminéța« și considerândŭ greutățile cu carĭ are a sĕ lupta unŭ bietŭ de dascălŭ română și dările ce apasă pe umerii poporului nostru suptŭ până la osŭ, — resultatulŭ a fostŭ în genere îndestulitorŭ, ba s'au aflatŭ și de aceia, carĭ au întrecutŭ tóte așteptările. Intre aceștia fără îndoélă celŭ dintâiu este învĕțătoriulŭ Șinterégului Ioanŭ Mureșanŭ, care cu ocasiunea esamenului a storsŭ lacrămĭ de bucuriă din ochii celorŭ presențĭ în urma respunsurilorŭ precise șĭ-a frumóselorŭ declamărĭ esecutate de bunii sĕi școlarĭ. Meritŭ laudă și învĕțătorulŭ din Minthiu Simionŭ Drăganŭ, celŭ din Teure: Trifanŭ Dragomirŭ Motântanŭ din Figa și alții ale căror nume nu-mĭ vinŭ în memoriă, dér potŭ fi liniștițĭ în consciință, căcĭ șĭ-au împlinitŭ datorința.

Se decide, ca și pe viitorŭ sĕ se țină conferința învĕțătorilorŭ deodată cu sinodulŭ tractualŭ la Minthiu în Vinerea premergĕtóre Duminecei s. Thoma. Ca temă se alege »tractarea numĕrului 10 cu copiii" ce o va ține bunulŭ pedagogŭ Simionŭ Drăganŭ din Minthiu, ér ca

disertaţiune: »Cum sĕ póte escita atenţiunea în copii« de desteriulŭ învĕţătorŭ Ioanŭ Mureşanu din Şintereagŭ. Desbătêndu-se şi alte cestiunĭ de interesŭ particularŭ se încheiă conferinţa la 1 óră p. m. — Invĕţătorii s'au întrunitŭ apoi la unŭ prânḑŭ comunŭ la mésa învĕţătorului localŭ Chita ér preoţii — carĭ ca şi învĕţătorii cu esceptiunea unuia toţĭ au fostŭ presenţĭ la conferinţă dinpreună cu representanţĭ de ai poporului — la veteranulŭ parochŭ localŭ Ioanŭ Mureşianu şi fiulŭ sĕu Grigoriu, administratorulŭ Mogoşmortului. Masa fiindŭ bogată, n'au lipsitŭ nicĭ toastele în sănĕtatea Ilustrităţii Sale Episcopului diecesanŭ etc.

(Va urma.)

La cestiunea conferinţelorŭ ppescĭ tractuale.

Şomcuta-mare, 8 Noemvre 1886.

Onorată Redacţiune! Cumcă aceste conferinţe suntŭ de o importanţă netăgăduită, nu trebue sĕ o spunŭ eu, căcĭ au recunoscut'o chiar capii dieceselorŭ nóstre în frunte cu Escel. Sa P. S. nostru Metropolitŭ şi de aceea a orînduitŭ ţinerea lorŭ în totŭ cuprinsulŭ metropoliei.

Durere însĕ, până acuma numai în puţine tracte s'au pusŭ în praxă dispositiunile salutare cuprinse în lăudatulŭ statutŭ metropolitanŭ şi prin urmare cu câtŭ suntŭ mai rarĭ casurile cu ţinerea conferinţelorŭ, cu atâtŭ acelea merită o mai mare atenţiune a publicului pentru a afla, că óre intr'adevĕrŭ potŭ acelea aduce ceva folosŭ, orĭ că suntŭ numai perdere de timpŭ, după cum vorŭ fi credêndŭ aceia ce nu le ţinŭ.

Unulŭ dintre cei carĭ au introdusŭ în tractulŭ d-lorŭ ţinerea conferinţelorŭ e şi d-lŭ Teodorŭ Indre, fostŭ prof. de teologiă în seminariulŭ gr. cath. de Gherla, actualminte protop. alŭ tract. Mireşului-mare (fostulŭ distr. alŭ Cetăţii de pétră).

In a. c. adunarea de tómnă s'a ţinutŭ la 26 Octomvre chiar în comuna mea natală Posta, cu care ocasiune s'a celebratŭ şi sfinţirea unei prea frumóse rĕstignirĭ, rădicată din spesele proprie ale venerabilului parochŭ alŭ locului, Alesandru Nistorŭ. Ba numai unele împrejurărĭ neaşteptate au contribuitŭ, că nu s'a pututŭ sânţi şi noulŭ edificiu de scólă, nefiindŭ încă gata, rădicatŭ asemenea la stăruinţa şi alergările multe ale susŭ lăudatului păstorŭ, pre care nu am destule cuvinte de a-lŭ lăuda, căcĭ se intereséză aşa multŭ pentru biserică şi scólă, cu tóte că e în adêncĭ bĕtrâneţe.

Cine cunósce acea sĕracă comună şi împrejurările grele ale locuitorilorŭ ei, neavêndŭ nicĭ drumurĭ pentru comunicaţiune ca alte sate, éră pămêntulŭ de agonisitŭ fiindŭ celŭ mai slabŭ dóră în totŭ Chioarulŭ; ḑicŭ, cine le cunósce tóte acestea, numai va admira şi va sălta de bucuriă, vĕḑêndŭ frumosulŭ edificiu de scólă, tocmai lângă s. maică biserică, carea încă e în cea mai bună stare.

Acestea tóte numai conducerei înţelepte şi pline de activitate a bĕtrânului Nistorŭ suntŭ de a se mulţămi şi atribuí.

La ceremonia din 26 Octomvre fiindŭ invitatŭ—cu tóte că nu aparţinŭ acelui tractŭ — am urmatŭ invitaţiunei, participândŭ şi eu, atâtŭ la sânţirea crucei, câtŭ şi la conferinţă. Şi bucuria mea a fostŭ fórte mare vĕḑêndŭ coadunaţĭ la unŭ locŭ unŭ numĕrŭ aşa frumosŭ de preoţĭ, toţĭ din tractŭ afară de celŭ din Boḑinta. Indată după serviciulŭ divinŭ şi sfinţirea crucei, amŭ mersŭ cu toţii în corpore la locuinţa propriă a parochului, unde s'a ţinutŭ conferinţa.

Aci am de observatŭ — decă 'mĭ este ertatŭ — ca pe viitorŭ sĕ se ţină conferinţa în biserică, imediatŭ după s. liturgiă. Motivele suntŭ uşorŭ de aflatŭ, că pentru ce.

Mai e încă fórte de lăudatŭ, că d. prot. Indre nu eschide dela participarea la conferinţe nicĭ pre docenţĭ, cantorĭ, feţĭ şi curatorĭ, cu carĭ după celea ce se ţinŭ strînsŭ de conferinţa preoţéscă, desbatŭ şi lucrurĭ aparţinĕtóre scólelorŭ confesionale. Aci érăşĭ ar fi de doritŭ ca pe viitorŭ nu numai sĕ fiă concesŭ, derĕ sĕ se îndatoreze fiă-care a participa la conferinţă, căcĭ prin acésta se suplinescŭ încâtva adunările reuniunei învĕţătorescĭ, despre carea se pare că îi putemŭ cânta »în vecĭ amintirea ei«. Voiu reveni de altă dată asupra acestei cestiunĭ.

Pre mine m'a îndestulitŭ şi mĕ intereséză fórte multŭ resultatulŭ acestorŭ conferinţe, căcĭ — abstrăgêndŭ dela obiectele importante, ce am observatŭ că se desbatŭ în ele prin d. d. preoţĭ—trebue consideratŭ şi aceea, că e unŭ modŭ de convenire şi o ocasiune pentru descoperirea ideilorŭ şi a esperinţelorŭ câştigate de fiă-care pe terenulŭ chiămărei sale, studiândŭ bólele demoralisatóre ce începŭ a se încuiba în sînulŭ poporului nostru şi căutândŭ după mijlócele prin carĭ acelea le putemŭ împedeca şi delătura. Chiar spre acestŭ scopŭ suntŭ fórte la locŭ disertaţiunele ce se ţinŭ în conferinţe prin d. d. preoţĭ şi acelea e de doritŭ sĕ fiă câtŭ mai bine alese şi practice.

La conferinţa din Posta încă s'au ţinutŭ douĕ disertaţiunĭ, una prin parochulŭ Nistorŭ, despre „Chiămarea preotului...“ şi alta prin smerenia mea, pre carea alăturând o aicĭ vĕ rogŭ a-o publică*) în foia d-vótrĕ, aflând-o acomodată.

După conferinţă, pe toţĭ ne-a întrunitŭ bĕtrânulŭ Nistorŭ la mésa ospitală a d-sale, unde s'au ţinutŭ mai multe toaste pentru Escel. Sa Metropolitulŭ, Ilustr. Sa Episcopulŭ, m. on. protop., on. preoţime, venerabilulŭ bĕtrânŭ Nistorŭ ş. a.

Incheindŭ dorescŭ ca pe viitorŭ nicĭ unŭ tractŭ sĕ nu remână negligentŭ faţă cu acestea conferinţe atâtŭ de folositóre pentru causele nóstre bisericescĭ şi scolare.

Aşa se fiă!

Elia Popŭ, învĕţătorŭ.

*) Se va face. — Red.

O scurtă recensiune asupra scrierei »Economia câmpului şi grădinăritulŭ“

de George Moianŭ, învĕţ. la scóla de fete în Braşovŭ.

Salutŭ cu bucuriă apariţiunea acestei scrierĭ economice, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ este menită pentru şcolele nóstre poporale. Gratulezŭ autorului pentru ostenela şi mai deosebitŭ pentru buna şi precisa tractare a materiei într'unŭ opşorŭ micŭ, însĕ destulŭ de abundantŭ în ceea ce privesce materia despre care tracteză, cuprindêndŭ tóte ramurile economice într'unŭ întregŭ.

Ne face dealtcum multă bucuriă tuturorŭ Românilorŭ acelŭ vĕditŭ progresŭ, ce se desvoltă prin corpulŭ didacticŭ în scrierile poporale şi folositóre. Pre lângă tóte neajunsurile cu carĭ trebue sĕ se lupte învĕţătorii noştri, totuşĭ unii dintre dênşii rădicându-se presta acésta stare, pre lângă alte folose ce aducŭ, ca educătorii fragedei nóstre junime, folosescŭ timpulŭ liberŭ şi pentru înavuţirea literaturei. Acesta este unŭ fenomenŭ, care lasă a crede, că deşi aḑĭ trăimŭ în nisce timpurĭ pentru noi cu totulŭ vitrege, totuşĭ acelŭ corpŭ în a cărui conducere am concreḑutŭ viéţa nóstră naţională, decă se află şi vighiază la chemarea sa: avemŭ viitorŭ

Nu-mĭ este scopulŭ a aminti personalminte pre acei învĕţătorĭ poporalĭ, carĭ cu atâta zelŭ şi abnegaţiune lucră pentru deşteptarea culturală a poporului, câtŭ şi pentru perfecţionarea propriă.

Ḑicŭ însĕ atâta, că toţĭ sĕ nisuimŭ într'acolo ca sĕ dămŭ sprijinulŭ nostru, atâtŭ moralŭ, câtŭ şi materialŭ, acelora dintre învĕţătorĭ, carĭ îşĭ sacrifică aşa ḑicêndŭ întréga viéţă, pentru de-a aduce totŭ mai marĭ folose naţiunei nóstre, în alŭ cărei serviciu s'au angajatŭ.

Inteliginţa şi întregŭ poporulŭ românŭ are o sântă datorinţă de a da totŭ sprijinulŭ acestorŭ ḑilerĭ ai culturei, carĭ, durere, în multe locurĭ abia potŭ avé pânea de tóte ḑilele, ba pe lângă acestŭ neajunsŭ suntŭ adeseorĭ părăsiţĭ şi lăsaţĭ în braţele sorţii. De altcum trebue sĕ soséscă şi acelŭ fericitŭ timpŭ, care se şi apropiă, când corpulŭ învĕţătorescŭ, acéstă basă culturală, va fi consideratŭ după cum trebue, ca principalulŭ factorŭ alŭ deşteptărei nóstre culturale. Sosindŭ acestŭ timpŭ, va pricepe însuşĭ poporulŭ, ce este pentru elŭ învĕţătorulŭ bunŭ, pricepêndŭ acésta, de sine urméză şi îmbunĕtăţirea salarielorŭ, aḑĭ în cele mai multe locurĭ atâtŭ de necorĕspundĕtóre. Mai trebue sĕ scie poporulŭ şi aceea, că în ḑilele nóstre pentru servirea intereselorŭ lui proprie e chematŭ principalminte preotulŭ şi învĕţătorulŭ. Tóte jertfele ce le pórtă pentru aceştia, le dă pentru sine însuşĭ, înţelegŭ pe acei preoţĭ şi învĕţătorĭ, a cărorŭ devisă este: deşteptarea, conducerea şi apĕrarea poporului.

După acestŭ esordiu, sĕ trecŭ la tema despre care îmĭ propuseiu a vorbi:

Opşorulŭ economicŭ e împărţitŭ în douĕ parţĭ. Partea primă tracteză economia câmpului în trei secţiunĭ. Partea a doua tracteză despre grădinăritŭ în cincĭ secţiunĭ.

Materia e tractată cu deplină uşurătate şi la înţelesŭ, în propositiunĭ scurte, ca sĕ se pótă propune şi în scólă elevilorŭ cu tótă uşurătatea. Autorulŭ, precum se vede, a împărţitŭ materia în douĕ părţĭ, ca aşa aceea în decursŭ de doi anĭ sĕ se pótă percurge cu elevii din despărţĕmêntulŭ alŭ doilea şi alŭ treilea alŭ scólei poporale. Opşorulŭ are împărţire bună şi cu privire la singuraticii paragrafĭ, încâtŭ cei mai mulţĭ se potŭ da pentru studiare pentru o singură lecţiune, şi numai fórte puţinĭ vorŭ trebui împărţiţĭ pentru douĕ séu trei lecţiunĭ.

Cartea e scrisă într'o limbă curată, scutită atâtŭ de espresiunĭ mai neînţelese, câtŭ şi de unele cuvinte folosite rĕu de poporŭ, carĭ detragŭ multŭ din frumseţea scrierei. E tipărită pre hârtiă fină în octavŭ, aprópe trei cóle, litere bune şi ce e mai esenţialŭ, cu ortografia „Academiei române«. Unŭ esemplarŭ costă 25 cr.. Aicĭ obsorvŭ că putea fi dóră preţulŭ şi 20 cr. Sciu de altcum, că neavêndŭ scrierile nóstre destulŭ de bună concurinţă, autorii, câtŭ şi editorii, nu potŭ reduce preţulŭ aşa tare, căcĭ adeseorĭ suntŭ espuşĭ la perderĭ, apoi a lucra şi a perde e o sarcină prea grea.

In fine din parte-mĭ cu tótă căldura potŭ recomênda scrierea de sub întrebare învĕţătorilorŭ noştri poporalĭ şi altorĭ factorĭ ai educaţiunei. Aşa credŭ, propunêndŭ acestŭ opşorŭ în scólă, vorŭ face bune serviţii pe terenulŭ economicŭ.

Cine a petrecutŭ cu deplină atenţiune viéţa poporală a pututŭ vedea: că scolarii, îndată după părăsirea scólei poporale, punŭ la o parte tóte cărţile folosite, şi de nu se ţine regulatŭ cursulŭ repetiţionalŭ, dintre lucrurile învĕţate multe se dau uitărei. Venindŭ însĕ junimea la destulă pricepere, de nou îşĭ caută studiile folositóre în scólă, şi décă între acele se află unele, carĭ conţinŭ învĕţăturĭ folositóre pentru viéţă, începŭ a studia şi ceti şi cele cetite le folosescŭ şi în pracsă. Tocmai pentru aceea e consultŭ a provedea elevii scolarĭ cu atarĭ cărţĭ, din carĭ potŭ învĕţa aşa lucrurĭ, ce le aducŭ folosŭ în viéţă; aceste suntŭ mai alesŭ scrierile economice.

Mai amintescŭ şi aceea, că acela face aḑĭ celŭ mai bunŭ serviţiu poporului, care îi dă acele cunoscinţe, prin carĭ póte sĕ'şĭ câştige mai multŭ venitŭ.

In timpurile nóstre, când tóte suntŭ în calea înaintărei, încă şi deficitele, nicĭ economia nu póte sta pe basa cea veche, ci trebue sĕ progreseze, că de nu va fi aşa, poporulŭ nostru agricultorŭ, rĕmânêndŭ numai cu cunoscinţa moşilorŭ-strămoşilorŭ, va ajunge la sapă de lemnŭ. In modŭ proporţionatŭ trebue sĕ se rădice şi venitele cu multele sarcinĭ şi contribuirĭ, ce cadŭ pre umerii poporului; décă acestŭ echilibru se va strica, după cum se vede a fi aprópe stricatŭ, poporulŭ nostru preste puţinŭ va ajunge în braţele sĕrăciei. Prin urmare cu toţii sĕ deşteptămŭ şi învĕţămŭ poporulŭ pe terenulŭ economicŭ, de pre care îşĭ căştigă cele trebuincióse, ca dintr'unŭ singurŭ isvorŭ.

Teuţii de susŭ, 1886.

Ioanŭ Costinŭ, preotŭ.

Ultime scirĭ.

Roma, 11 Decemvre. — Mórtea celebrului omŭ de statŭ alŭ Italiei, a fostului ministru, Marco Minghetti, care era fórte popularŭ în Roma, a produsŭ aicĭ o adêncă impresiune. Inmormêntarea se va face Lunĭ, apoi cadavrulŭ va fi transportatŭ la Bologna.

Camera italiană a ţinutŭ aḑĭ şedinţă în onórea memoriei lui Minghetti. Guvernulŭ a anunţatŭ, că va presenta unŭ proiectŭ de lege pentru ridicarea unei statue a lui Minghetti.

Berlinŭ, 11 Decemvre. — „Nordd. allg. Ztg.“ ḑice cu privire la crisa ministerială în Francia, că greutatea de a afla unŭ ministru de esterne nu e de natură a înălţa creditulŭ moralŭ alŭ cabinetului Goblet.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

CLUŞIU*) 12 Decemvre. — In şedinţa de aḑĭ a comitetului reuniunei unguresci de cultură (?) s'a comunicatŭ, că districtulŭ reformatŭ ardeleanŭ va pune deja la dispositiune unŭ împrumutŭ de 150,000 fl. pentru scopurĭ culturale (?).

BERLINŬ, 12 Decemvre. — S'au arestatŭ aḑĭ la 3 óre după améḑĭ înaintea palatului imperialŭ unŭ individŭ, care a aruncatŭ cu petri în feréstra dela colţŭ a palatului.

SOFIA, 12 Decemvre.—Guvernulŭ rusescŭ a datŭ ordinŭ lui Somof, secretarulŭ agenţiei ruse rĕmasŭ în Sofia, sĕ plece imediatŭ şi sĕ ridice cele 700,000 francĭ depuse la banca bulgară.

DIVERSE.

Nebuniă femeiască. — Câteva dame din Parisŭ, care se vede că ţinta esistenţei lorŭ e numai ca sĕ atragă continuu atenţiunea asupra lorŭ, au născocitŭ o nouă coafură, căreia nu i se póte nega óre care originalitate. Acésta constă din micĭ colivii (chişiţe) din sîrmă de aurŭ, din paie împletite séu din ghirlande de florĭ în forma pălăriilorŭ rotunde bărbătescĭ, în care se aşedă câte o pasĕre viă. Astfelŭ s'au vĕḑutŭ în unele teatre dame cu canarĭ, cu scatii (ţîscănĭ), cu botgroşĭ, cu gâtroşĭ; o damă, care era în semidoliu, purta într'o coliviă de sîrmă negră o priveghitóre. Uneorĭ vedĭ într'o coliviă de rose porumbei albĭ. Câtŭ timpŭ actorii vorbescŭ pe scene, e de suferitŭ lucrulŭ; păsĕrelorŭ li se urăscŭ şi moţăescŭ; der când cântă musica şi se cântă cântece, adeseorĭ în coafura damelorŭ micii cântăreţĭ începŭ a arĕta colegilorŭ lorŭ de pe scenă cum trebue sĕ esecute trilurile. Mai mulţĭ directorĭ de teatru au şi declaratŭ rĕsboiu acestui capriţiu femeescŭ, hotărîndŭ a nu mai primi în teatru dame cu coafura viă.

Necrologŭ. — Rebega Deacu născută Eli, în numele sĕu, alŭ fiicelorŭ sale Emilia vĕd. Mureşianu, Ana, şi Cornelia vĕd. Surdu, precumŭ şi în numele a 5 nepoţĭ, cu inima frântă de durere aduce la cunoscinţă tuturorŭ consângenilorŭ şi cunoscuţilorŭ că prea iubitulŭ lorŭ soţŭ, tată şi moşŭ: *Ioanŭ Deacu,* Protopopŭ gr. cath. alŭ S.-Sebeşului, după unŭ morbŭ greu şi îndelungatŭ 'şĭ-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile creatorului la 3 Decemvre st. n. în etate de 76 anĭ. Osămintele defunctului s'au aşeḑatŭ spre eternă odihnă în cimiteriulŭ gr. cath din S.-Sebeşŭ la 5 Decemvre n.

Fiă'i ţĕrîna uşoră şi memoria eternă.

*) Biuroulŭ de corespondenţă ne-ar putea scuti pe viitorŭ de astfelŭ de telegrame. — Red.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

Cursulu la bursa de Viena
din 10 Decemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	104.30
Rentă de hârtiă 5%	94 60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	119 —
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.80
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	126.60
Renta de hârtiă austriacă	83.65
Renta de arg. austr.	84 45
Renta de aurŭ austr.	114 35
Losurile din 1860	139.—
Acţiunile băncei austro-ungare	885 —
Act. băncei de creditŭ ung.	307.60
Act. băncei de creditŭ austr.	300.80
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.97
Napoleon-d'orĭ	9.97
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.90
Londra 10 Livres sterlinge	126.30

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 11 Decemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.43	Vênd.	8.45
Argint românesc	»	8.40	»	8.42
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.97
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.27	»	10.30
Galbenĭ	»	5.91	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ la scóla confesională gr. cat. română din Nepos, vicariatulŭ Rodnei, prin acésta se escrie din nou concursŭ sub următórele condiţiunĭ:

1. Salarŭ anualŭ de 300 fl. v. a.
2. Grădina scólei.
3. 6° de lemne pentru învĕţătorŭ.

Salarulŭ se solvesce în rate lunarĭ anticipative din fondulŭ scolasticŭ confesionale.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ vorŭ avea a dovedí absolvarea alorŭ 4 clase gimnasiale, absolutoriele preparandialĭ, testimoniu de cualificaţiune, moralitate şi serviciu.

Suplicele provĕdute cu susnumitele documente au sĕ între la senatulŭ scolasticŭ confesionalŭ localŭ pănă în 31 Decemvre 1886 séra. Cele întârḑiate nu se vorŭ considera.

Postulŭ de învĕţătorŭ se va ocupa numai provisoriu pre anulŭ scolasticŭ 1886/7.

Din şedinţa senatului scolasticŭ confes. gr. cat

Neposŭ, în 7 Decemvre 1886.

Preşedintele: **Macedonŭ Majorianŭ**, parochŭ gr. cat.

Notarŭ ad hoc: **Dionisiu Loginŭ**,

1—3

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2 18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Clusiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2 17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Clusiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uiora	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	—
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 40
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.